

Silviu Stănculescu, unul dintr-o serie de aur

Silviu Stănculescu. Imaginea mea despre el era aceea a unui senin și olimpian june-prim, a unui actor foarte profesionist, cu un succes la public în ascendență. L-am cunoscut câteva seri mai de aproape pe omul Silviu Stănculescu, altul decât eroul de pe peliculă sau de pe scenă, omul bintuit de probleme și căutări, de o neliniște febrilă.

După „protocolul” reportajelor din acest serial, am descifrat cu Silviu Stănculescu datele biografiei sale. Și deși mă temeam că trebuie să am talentul unui Champollion pentru a afla tainele unui „june” treaba a mers mult mai ușor.

— M-am născut în 1932 la Timișoara. Am 40 de ani (fără nici un oftat, n.n.)! Deși născut în Banat, sînt de fapt oltean, familia mea fiind, nu zîmbiți, din Caracal. Parte din liceu l-am făcut la București, la Sfîntul

Sava, ca bursier, parte la Tîrgoviște, parte la Caracal (Școala medie de... comerț), parte la Craiova. Teatrul? L-am început de mic. Evident, ca recitator. Figurația, pe scenă, am început-o din clasa a IV-a. Rolurile, elevii le căpătau în raport direct cu... notele la română — catedra pasionatului animator Costică Drăgulescu. Așa că jucam chelnerul din *D-ale carnavalului*. (Rol în care am... colaborat cu Caragiale, adăugînd pentru prima și ultima oară, replici de la mine.) Dar, paralel cu teatrul făceam și sport. Sport de performanță. Am adus Caracalului locul 5 la volei pe țară! Specialitatea mea: triplu salt (ramură sportivă în care eram elevul lui Elias Baruel). Timid, provincial, cam sărac și descurajat am dat examen la I.C.F. Noțiuni ca „mimică”, „comportament scenic” serise în avizierul Institutului de teatru m-au descurajat. Mi se spunea că

Așa voi arăta mine... în noul film

vorbesc cu gura închisă așa că am reușit la... I.C.F. Colegii mei au ajuns sportivi emeriți. Eu am urmat însă numai câteva luni aici. Mi-a fost folositor sportul, dar mi-era mai tare dor de-acasă, de logodnica de atunci, soția de azi. Am aranjat clasică telegramă, „vino urgent acasă, mama grav bolnavă” și am făcut un... triplu salt, dar înapoi. În primăvara lui 1952, sosește la Caracal caravana cinematografică; se recrutasu candidați pentru templul de celuloid al filmului. Cel mai aprig suporter al meu era Falonică — pe adevăratul lui nume Falic Aron, agent teatral prin vocație și pasiune. Până azi, când are 70 de ani, a urmărit de aproape cariera artistică a fiecărui localnic. Nu i-a fost greu să mă convingă și pe mine. Pentru că o „comisie” mi-a spus că am fața asimetrică, am dat examen la regie. Eram

deștept sau cult? Nu știu! Și totuși Actoria mi-a fost destinul. George Vraca m-a remarcat, deși eram cam melodramatic și „suferitor”. Pe deasupra mai eram și comod. Am dat examen spunând comisiei: „dau pentru Actorie sau Regie... Nu știu precis pentru care!” Și am reușit!...

— Institutul? Am lucrat cu Ana Barcan, apoi cu Pop Marțian. O întâmplare de la jumătatea primului an a jucat un mare rol în procesul dezvoltării mele ulterioare: mi s-a pus o notă mult mai mică decât meritam, urmărind ca obiectiv pedagogic stimularea mea. Cît pe ce să mă las de teatru, totuși experiența a reușit. În școală, rolurile mele nu erau de june-prim cum poate ați fi înclinat să credeți, ci erou dramatic. Prin-

Rolul preferat ? Rolul de tată

tre cele pe care le cred mai reușite: Colonelul Beriozkin din *Calacea de aur*, Chiriaca din *O noapte furtunoasă*.

Ce spuneți de generația mea: George Constantin, Gh. Cozoriți, C. Rautki, Draga Olteanu, Silvia Popovici, Sanda Toma, Victor Rebenginc, Mircea Albulescu, D. Bucăreanu, și alții alții. Serie „de aur”? Nu? Și apoi absolvenții și-au luat zborul spre patru teatre de provincie.

Eu am ales Bacăul.

...

— Incepuse epoca de succese a lui Ion Coman, neuitatul și regretatul director de meserie. Când am venit la Bacău mă așteptau două roluri mari și trei chenzine — din urmă! Glumele obișnuite ale lui Coman. Am debutat cu Mircea Aldea din *Gaițele* — poate rol anticameră pentru orice viitor juneprim. Roluri? Berechet: *Ce înseamnă să fii Onest*, *Copații mor în picioare*. *Apus de soare* (eram Petru Rareș), *Inșir-te mărgărite* (erați Făt-Frumos — n.n.), *Cuza Vodă*, *Ne-maipomenita pantoșărească*. Coman ne ajuta mult, iubea enorm teatrul și era directorul adevărat, cu toate calitățile și defectele lui. Alături de Sibiu, eram cred cea mai bună trupă provincială. Trecerea prin Bacău mi-a

folosit deosebit. Provincialism? Am aflat atunci că provincialismul în teatru e legat direct de calitatea regizorului: dacă este sau nu un animator.

...

— Și apoi am ajuns la București. Prin concurs, la fostul teatru „C. I. Nottara” din str. C. Mille, cu Leopoldina Bălănuță, Amza Pellea, Mihai Dogaru, V. Plătăreanu. Roluri mai mici, mai mari: *În nopți de August*, *Scurtă întâlnire* (spectacol în care s-a afirmat Tatiana Ieckel), *Brigada I-a de cavalerie*. Am trecut — prin reorganizare — la fostul teatru pentru tineret și copii. Aici: *Scrisori de dragoste*, *Marele fluviu își adună apele* (primul meu rol „negativ” în București), *Secunda 58*, *Nila*. Dar, nu obțineam buletin de Capitală și m-am mutat la...

— Teatrul Regional. Dar nu numai problema buletinului m-a adus acolo. Rîvneam mai de mult, la un colectiv pasionat, la un nucleu actoricesc bogat în talente. A fost acolo o experiență frumoasă, experiența unui teatru care se vroia popular, cu câteva individualități destinate, cu o gândire regizorală proaspătă și mai ales cu ce e indispensabil — mult entuziasm. Am jucat aici roluri mari: *Mielul turbat*, *Trenul blîndat* (deși cred că am ratat rolul lui Pele-

„...M-am născut la Timișoara, deși sînt oltean”

vanov), *Punctul culminant. Poveste de iarnă*, *Femeia deputat*, *Matciș Gîscarul*.

— Și am fost în acest teatru și director. Foarte tânăr director la cei 30 de ani pe care îi aveam la 21 martie 1964. Îmi fixasem un program ispititor, doream să aduc cițiva colaboratori tineri, entuziaști. A fost greu. Mi-am dat demisia după două săptămîni și am plecat din direcție după două luni, nevrînd să pierd nimic din profesiunea de actor.

— Și-am trecut la Teatrul Giulești, unde, angajat fiind pentru a juca rolul principal în *Pădurea împietrită*, mi s-a dat un rol secundar. S-a schimbat distribuția! La Giulești am servit cu dăruire și de multe ori cu succes dramaturgia originală: *Ulise și coincidențele*, *Cu cine mă bat*, *Visul unei nopți de iarnă*... Teatrul în reparație. Multe, lungi turnee în lungul și latul țării. Apoi *Meșterul Manole*, *Geamandura*. Și acel „demon” al căutărilor mă duce la Teatrul de Comedie: *Alcor* și *Mona* și *Cher Antoine*.

— Da, de film sînt legate multe lucruri din frămîntata mea viață. După multe probe, am căpătat abia în 1960 un rol secundar în filmul lui Savel Stîopu *Aproape de soare*. Am jucat mulți tineri pozitivi, secretari U.T.C., activiști de partid, ilegaliști: *Străzile au amintiri*, *Partea ta de vină*, *Prietenul meu*, *La 4 pași de infinit*, *Merii sălbatici* (și un erou negativ), *Camera albă*, *Dincolo de barieră*, *Cerul începe la etajul III*, *Simpaticul domn R* (un rol foarte negativ). Destule? Acum turnez în două filme deodată: *Parașutiști* și *Conspirația*. Cîte 3—4 ani nu te cheamă nimeni și apoi ești chemat simultan în 3—4 filme. Se mai întimplă!

— Sînt cunoscut? Cunoscut m-au făcut filmele... Dar nu atît filmele de pe ecranele mari, ci acelea de pe micile ecrane, adică reluate de televiziune. Și spectacolele teatrale. (Îmi amintesc cu plăcere de colaborarea cu Petre Sava Băleanu la *12 oameni furioși* sau *Furtună la Palatul de justiție*, apoi *Bătrînul*, *Ion Anapoda*). M-a cunoscut poate publicul divers al provinciei în turneele Teatrului Giulești. Și mă cunoaște publicul și prin aceea că spun deseori versuri...

— Poezia. Versurile. Am debutat într-un spectacol de mare amploare, festiv, în regia

lui Horea Popescu la 24 ianuarie 1966. Era și ziua mea de naștere. Ca zenic la Institutul de Cinematografie tînjeam după vers, după poezie. Era o „materie” care se aborda mai rar. N-am avut școala versului, mi-am făcut-o din mers, nu știu pe de rost sute de poezii ca alții. Poezia e pentru mine cel mai luminos popas al existenței, sînt versul eu toată ființa mea. M-am dedicat poeziei patriotice, poeziei ardente, revoluționare, cu credința că ea poate fi una din cele mai ardente arme de luptă ale artei contemporane.

— Ce fel de actor sînt eu? Ceea ce realizez se bazează mai puțin pe studiu, mai mult pe intuiție. Lucrurile învățate în Institut mi-au rămas. Defecte? Îndrăznesc prea puțin, am prea multă simplitate, sinceritate poate „neprelucrată” scenic. Fac parte dintre actorii care nu trebuie conduși de mîină, dădăciți, dacă întîlnesc o concepție regizorală bine marcată. Și apoi... apoi nu prea știu să refuz un rol nepotrivit, o colaborare în plus... Sînt timid, în ciuda aparențelor, și, acum, obsedat de ideea de a încerca să fac în anii pe care-i mai am niște lucruri... Am impresia că mă cunoaște lumea și descopăr cu bucurie pe cei care mă cunosc. Deși... recent la Aprozor un vînzător care m-a servit peste rînd mi-a spus: „pentru dumneașoastră tovarășe... Dichiseanu!” Nu-s încă mulțumit cu ceea ce fac în meserie, dar marea mea satisfacție este nu atît cu ceea ce am făcut eu — ci cu ce-a făcut generația mea, George Constantin, Draga Olteanu, Sanda Toma, Mircea Albulescu... Încerc să și cînt citeodată... (Am uitat să vă povestesc că, odinioară, mi se prevedea o carieră de tenor dramatic.) Mai abordez și music-hallul, gen atît de discutat și dificil...

— Viața personală? Oare îmi mai rămîne timp să trec prin viață? De pildă, eu văd mai puține filme decît orice spectator obișnuit... Hobby? Adun cutii de chibrituri și am o colecție ce crește mereu. Pasiunea vieții mele: Catrinel — 4 ani și Radu — 2 ani.

Conversația s-a terminat aici. La Comedie Silvia Stănculescu repetă în Indieni lui Koppit... Repetă un poem de Maïakovski, recitește cele două secvențe din filmul de mîine... June-prim? Star? Vedetă? Unul din actorii cei mai oameni pe care i-am întîlnit!